

Kırsal Kalkınmayı Sağlayıcı Bir Unsur Olarak Şarköy ve Çevresinde Kırsal Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi

Ali ÇAKIR¹

Gülay ÇAKIR²

¹ Kırklareli Üniversitesi, Pınarhisar Meslek Yüksekokulu, KIRKLARELİ

² Kırklareli Üniversitesi, Pınarhisar Meslek Yüksekokulu, KIRKLARELİ

Özet

Kırsal coğrafi ortamlar; doğal ve kültürel yapılarıyla, özellikle kent insanının giderek artan rekreasyon gereksinimine geçmişten günümüze cevap vermeye çalışmaktadır. Kent insanları, çoğunlukla kırsal alanlara, rekreasyonel amaçlı gününbirlik veya akraba-eş/dost ziyaretleri için giderken, özellikle kırsal yaşam biçiminin çekiciliği, stres ve baskı yaratacak sınırlamaların ve zorunlulukların olmayışı, buna karşın kişilerin kendilerini özgür hissetmelerini sağlayacak olanakların varlığı, günümüzde gerek hafta sonları gerekse mevsimlik tatillerde bu ortamlara çoğu ziyaretleri beraberinde getirmiş ve böylece kırsal turizm denilen bir turizm türü doğmuştur.

Kırsal turizmi tanımlamak gerekirse; turistlerin, doğal ortamlarda dinlenmek ve değişik kültürlerle bir arada olmak amacıyla bir kırsal yerleşmeye gidip, orada konaklamaları ve o yöreye özgü etkinlikleri izlemeleri ya da katılımlarıyla gerçekleşen bir turizm türü olarak ifade edilmektedir. Kırsal alanların sosyo-kültürel, ekonomik ve çevresel yönden kalkındırılmasında kırsal turizmin önemli etkilerinin olacağı göz ardı edilemez. Kırsal kalkınmanın özü de kent-kır arasındaki sosyo-kültürel ve ekonomik farklılıkların optimum bir dengeye kavuşturulması ile kırsal nüfusu yerinde kalkındırmayı amaçlayan politik bir tercihtir. Kırsal turizm bu dengelerin sağlanmasında önemli katkılar sağlamaktadır.

Bu noktadan hareketle, Tekirdağ'ın bir ilçesi olan Şarköy ve çevresinde kırsal alanda yaşayan insanların refah düzeyinin artması için başka bir ifade ile kırsal kalkınmayı sağlayıcı bir unsur olarak kırsal turizm potansiyeli değerlendirilebilir. Bu çalışmanın amacı, Şarköy ve çevresinin kırsal turizm açısından taşıdığı potansiyeli ortaya koymaktır. Bu mevcut potansiyelin faaliyete geçirilmesi sağlanarak bölgedeki kırsal alanların kalkınmasını sağlayıcı bir unsur olarak kırsal turizm potansiyelinin nasıl değerlendirilebileceği üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Şarköy, Kırsal Turizm, Kırsal Kalkınma

The Rural Tourism Potential Evaluation Rural Development Component of the Provider in Şarköy and Around

Abstract

Rural geographic environments, natural and cultural structures, especially the city people from the past is working to meet the growing need for recreation. Urban people, mostly in rural areas, for recreational purposes while outpatient visits or relative-friend, attractiveness, especially in rural way of life, create stress and pressure limitations and the lack of obligations, whereas the presence of the possibilities of people to feel free themselves, both today and on weekends most of the seasonal holidays, visits to these environments, and thus brought about the so-called rural tourism is a type of tourism was born.

If you need to define rural tourism, tourists, the natural environment to relax and be a combination of different cultures in order to go and settle in a rural, stay there and follow it, or participation in activities specific to the area is expressed as a form of tourism. Rural areas of socio-cultural, economic and environmental aspects of rural tourism would be the effect can not be ignored. The essence of rural development, urban-rural socio-cultural and economic differences between the Attaining a balance with the optimum development of the rural population in place aimed at a political choice. Rural tourism provides an important contribution to achieving this balance.

From this point, a district of Tekirdağ Şarköy and around the welfare of the people living in rural areas, rural development, in other words to increase the provider evaluated the potential for rural tourism as a factor. The purpose of this study is to determine its potential for rural tourism in and around Sarkoy. This is the launch of the existing potential of rural areas in the region by providing the potential for rural tourism development as a factor in provider focused on their assessments.

Key Words: Şarköy, Rural Tourism, Rural Development

1. GİRİŞ

Kırsal kalkınmayı; kırsal alan veya kırsal yerleşme olarak tanımlanan alanlardaki sosyal, kültürel ve ekonomik tüm şartların, çevre koruma ve sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde bu bölgelerde yaşayan insanların refah ve yaşam düzeylerinin yükseltilmesine yönelik plan, politika ve uygulamaların bütünü olarak tanımlamak mümkündür [1]. Kırsal alanların tarımsal üretim, doğal ve kültürel kaynak değerleri gibi güçlü yönleri Türkiye'de kırsal kalkınma politikalarının başarısı için

uygun koşulların varlığını göstermektedir. Sorun, güçlü yanların değerlendirilmesinde ve potansiyelin harekete geçirilememesindedir [2]. Kırsal kalkınmanın temel amacı; kırsal yörelerin veya mekânların sahip oldukları kaynakların etkin bir şekilde kullanılması sonucunda kent ile kır arasındaki sosyo-kültürel ve ekonomik gelişmişlik farkını en aza indirmek, kırsal kesimde istihdam imkanlarını arttırarak kente göçü önlemek ve kırsal alandaki insanların yaşam standartlarını yükseltmektir [3].

Kırsal kalkınmanın amacıyla belirtilen sosyo-ekonomik verileri ve göç oranlarını, çalışmanın konusu olan Şarköy açısından şu şekilde ortaya koymak mümkündür. İlk olarak kırsal kalkınmanın temel amacıyla belirtilen sosyo-ekonomik veriler incelendiğinde, Şarköy ilçesinin il sıralamasında, 9 ilçe içerisinde 7. sırada olduğu görülmektedir. Gelişmişlik grubu olarak 2. grupta yer alan Şarköy, değerlendirme yapılan 872 ilçe içerisinde ise 0,62666 gelişmişlik endeksiyle 166.sırada yer almaktadır. İl içerisinde gelişmişlik sıralamasında 1. sırada, 872 ilçe içerisinde 3,08189 gelişmişlik endeksiyle 15. sırada yer alan Çorlu ilçesi ile arasında büyük farklılıklar bulunmaktadır. Bunun en büyük nedeni sanayileşmenin ve istihdam oranlarının Şarköy'e göre Çorlu, M.Ereğlisi, Çerkezköy, Merkez İlçe, Muratlı ve Saray'da daha yüksek olmasıdır.

Tablo 1: 872 İlçe İçerisinde ve İl İçinde Tekirdağ İlçelerinin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması [4]

İL	İLÇE	872 İlçe İçinde Gelişmişlik Sırası	İl içinde Gelişmişlik Sırası	Gelişmişlik Endeksi	Gelişmişlik Grubu
TEKİRDAĞ	Çorlu	15	1	3,08189	1
TEKİRDAĞ	M.Ereğlisi	18	2	2,74491	2
TEKİRDAĞ	Çerkezköy	29	3	2,23899	2
TEKİRDAĞ	Merkez	44	4	1,86420	2
TEKİRDAĞ	Muratlı	111	5	1,04158	2
TEKİRDAĞ	Saray	154	6	0,69015	2
TEKİRDAĞ	Şarköy	166	7	0,62666	2
TEKİRDAĞ	Malkara	252	8	0,20256	3
TEKİRDAĞ	Hayrabolu	267	9	0,15280	3

Kırsal kalkınmanın temel amaçlarından biri olan göç verilerine Şarköy açısından bakıldığında ise, Tablo 2'de görüldüğü gibi son 10 yıllık süreçte köy nüfusunun % -19.14 azaldığını görüyoruz. Bu azalmanın başlıca nedeni olarak kırsal alanlardaki istihdam oranlarının ve yaşam standartlarının düşük olması gösterilebilir.

Yukarıdaki veriler incelendiğinde Tekirdağ ilinde, ilçeler arasında bir dengesizlik olduğu görülmektedir. Bu ilçelerden biri olan Şarköy'de bu sorun kırsal turizm sayesinde giderilebilir. Çünkü turizm sektörünün gelişmesi ile kalkınma arasında doğru yönlü bir ilişki

vardır. Turizm sektörü, kaynakların etkin bir şekilde kullanılarak bölgeler arasındaki dengesizliklerin giderilmesi ve bölgesel bir kalkınmanın sağlanması konusunda önemli bir yere sahiptir [6]. Beş Yıllık Kalkınma Planları'nda kırsal alanda istihdamın artırılması ve gelirin çeşitlendirilmesi için yeni üretim dallarında çalışmaların teşvik edileceği ve tarım dışı ekonomi kollarının destekleneceği belirtilmektedir. Çünkü son yıllarda birçok kalkınma uzmanı, kırsal alanların (özellikle dağlık ve ormanlık bölgelerin) yalnızca geçimlik tarım ve ormancılık faaliyetleri ile kalkındırılmasının olanaksız olduğu görüşünde hem fikirdirler. Bunun için kırsal alanlarda göç sorununu çözecek, atıl işgücünü değerlendirecek ve ek gelir sağlayacak alternatif faaliyetlere (kırsal sanayi ve kırsal turizm gibi) gereksinim vardır. ABD, Avusturya, İsviçre ve İngiltere gibi gelişmiş ülkelerde yaygın olmakla birlikte; Türkiye'de yeni yeni telaffuz edilmeye başlanan alternatif turizmin orman içi ve çevresi köylerde uygulamaya konulması, bu yerlerin sosyo-kültürel, ekonomik ve çevresel yönden gelişmesine katkı sağlayacağı bir gerçektir [7]. Bu nedenle Şarköy'de kırsal turizm kırsal kalkınmanın sağlanmasında ve diğer ilçelerle olan dengesizliğin giderilmesinde önemli bir rol oynayabilir.

2. KIRSAL TURİZM

Kırsal coğrafi ortamlar; doğal ve kültürel yapılarıyla, özellikle kent insanının giderek artan rekreasyon gereksinimine geçmişten günümüze cevap vermeye çalışmaktadır. Kent insanları, kırsal alanlara çoğunlukla; rekreasyonel amaçlı günübirlik veya akraba-tanıdık ziyaretleri için gitmektedirler [8]. Özellikle kırsal yaşam biçiminin çekiciliği, stres ve baskı yaratacak sınırlamaların ve zorunlulukların olmayışı, buna karşın kişilerin kendilerini özgür hissetmelerini sağlayacak olanakların varlığı, günümüzde gerek hafta sonları, gerekse mevsimlik, yıllık tatillerde bu ortamlara yoğun ziyaretleri beraberinde getirmektedir. Yukarıda bahsedilen sebeplerden ötürü kırsal turizm denilen bir turizm türü doğmuştur [9]. Başlangıçta çok büyük ölçüde iç turizm konusu olan kırsal turizm son yıllarda ulaşım olanaklarının ve iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte uluslararası turizmin konusu olmaya da başlamıştır. Gelişmekte olan ülkeler, kırsal turizmin kırsal kalkınma içindeki rolünü fark etmekte geç kalmışlardır.

Tablo 2: Şarköy İlçesi Nüfus Artış ve Azalma Oranları [5]

2000 Nüfus Sayımı			2010 Nüfus Sayımı			Yıllık Nüfus Artış ve Azalma Hızı (%)		
Toplam	Şehir	Köy	Toplam	Şehir	Köy	Toplam	Şehir	Köy
32 660	16 194	16 466	30.409	17.095	13.314	-6.89	5.56	-19.14

*www.tuik.gov.tr internet sayfasındaki istatistikî bilgilerden derlenmiştir.

Bu nedenle, kırsal turizmin kalkınmaya katkısı yeni yeni anlaşılmaya başlanmıştır [10]. Aslında kırsal turizm yeni bir olgu değildir. 19. yy.da İngiltere’de doğaya dönüş yaşanması ile başlamış ve daha sonra Avrupa’nın sanayileşmiş ülkelerinde yayılmaya başlamıştır. Bu olgunun hızlı bir şekilde yayılmasında başta şehirlerde yaşayanların sosyo-ekonomik durumunun yükselmesi, büyük şehirlerde hayat tikanıklığı, hava kirliliği, gürültü ve stresten kaçmak etkili olmuş ve bir çıkış yolu olarak kırlarda dinlenmeye karşı bir ilgi doğmuştur [3].

Kırsal turizm, insanların devamlı ikamet ettikleri yerler dışındaki kırsal yörelere ziyaretleri, buralarda tarım üreticilerinin ürettikleri mal ve hizmetleri, yörenin doğal dokusuna uygun mekanlarda talep ederek ve yörede para arttırma arzularını minimize ederek geçici konaklamalarından doğan olaylar ve ilişkilerin bütünü olarak tanımlanabilmektedir. Yapılan bu tanım denemesinde üzerinde durulması gerekli en önemli hususlardan birisinin, tarım karakteri egemen olan bir yöreyi ziyaret edenlerin, yörenin doğal dokusuna uygun mekanlardan yararlanmalarıdır. Burada vurgulanması gerekli nokta ise tarım arazileri üzerine inşa edilen işletmeler değil, çevresinde yeşil alan ya da tarım arazisine sahip bulunan genişletilmiş çiftlik evleridir. Yine bu tanımdaki bir diğer nokta da, tarım üreticilerinin tarımsal üretimin yanında yerli veya yabancı turistlerden de bir ek gelir sahibi olmalarıdır [11].

Kırsal turizme ilginin artmasında ve yaygınlaşmasında, şu faktörlerin etkisi büyük olmuştur:

- Aktif tatillere ve özel ilgi turlarına eğilimin artması.
- Kentsel yaşamın sınırlayıcı ve kurallarla dolu ortamından uzaklaşma isteği.
- Deniz kıyılarının her konuda birbirine benzemesi, hatta dejenere olması.
- Gelişmiş ülkelerde yaşlanmış kentsel nüfus oranın artması, onların da kırsal alanların sağlık verici ortamlarını tercih etmeleri.
- Kırsal alanların sayısız türde rekreasyonel etkinlik için uygun ortamlara sahip olması.
- Kırsal turizmin, diğer turizm türlerine göre daha ucuza mal olması.
- Dünyada çevre koruma bilincinin yaygınlaşmasıyla, korunmuş alanlara ilginin artması.

Kırsal turizmde, kırsal dünyayı tanımak önem taşır. Günlük kırsal yaşam içine kabul edilen turistler, hem kırsal kültürü öğrenirler hem de aktif tatil geçirirler. Turistler izleyici oldukları kadar, bizzat kırsal etkinliklerin içine girerek deneyim kazanırlar ve günün akışı içinde yapılan ya da onlar için düzenlenen şu etkinliklerden birine veya birkaçına katılırlar: [12].

- Tarıma ve hayvancılığa dayalı işler.
- Yerel el sanatları
- Yerel müzeleri, tarihsel-kültürel yerleri ziyaret
- Milli parkları, doğal güzellikleri, ilginç oluşumları ziyaret
- Yakın çevre turları (yürüyerek, atlı, bisikletli)
- Piknik

- Sportif etkinlikler (balıkçılık, bisiklet, at binme)
- Hobi kursları
- Geleneksel gösterileri izleme (köy düğünü, hasat şenliği)

- Bilimsel incelemeler
- Yarışmalar

Kırsal alanların sosyo-kültürel, ekonomik ve çevresel yönden kalkındırılmasında kırsal turizmin olası etkileri aşağıdaki gibi sıralanabilir [13].

• Kırsal turizmin yaygınlaşması ile kırsal alanlara götürülecek altyapı, sağlık ve eğitim gibi hizmetlerin kalite ve sayısında önemli miktarlarda artışlar görülebilecektir.

• Kırsal turizmin gelişmesi ile kırsal yöredeki kadınların aile içerisindeki rollerinin değişmesi ve kadının çalışma yaşamına daha aktif olarak katılması kolay ve hızlı olabilecektir.

• Kentte yaşayan insanların kırsal alanları ziyaret sonucu her iki kesim arasında bilgi akışı olabilir. Bunun sonucunda kırsal alandaki halk için yeni şeylerin öğrenilmesi, yeni insanlar tanıma ve dışa açılma; turistler için ise kırsal aile ile birlikte yaşama, yeni dost edinme ve farklı hayat görüşüne sahip olma gibi faydalar sağlayabilir.

• Dağlık bölgeler gibi tarımsal üretim yapılacak arazi açısından marjinal sınırlara ulaşmış alanlarda yaşayan kırsal halka yeni iş olanakları yaratarak kırdan kente göçün azaltılması/önlenmesi ve yerinde istihdam sağlanabilir.

• Kırsal turizm yoluyla gerek tarımla uğraşan ve gerekse uğraşmayan kırsal alandaki hane halkına ek gelir sağlanabilir.

• Kırsal turizm aktivitesi içerisinde köy düğünleri, yöresel el sanatları, tarımsal ve sportif etkinlikler gibi faaliyetlerin yer alması da kırsal ekonominin geliştirilmesi ve bölgenin tanıtılması açısından büyük önem taşımaktadır.

3. ŞARKÖY VE ÇEVRESİNİN KIRSAL TURİZM POTANSİYELİ

Şarköy, Tekirdağ ilinin ilçesi olup, il merkezine sahil yolu ile 68 km, E-23 karayolu ile 86 km’dir. Kuzeyinde Malkara, kuzeydoğusunda Tekirdağ, güney ve güney doğusunda Marmara Denizi ve batısında Gelibolu bulunmaktadır. Yüzölçümü 481 km²’dir [14].

Marmara Denizi kıyısında yer alan Şarköy’de Kiper ve Yılmaz’a göre yapılabilecek kırsal turizm etkinlikleri tablo 3’de verilmiştir. Bu etkinliklere rüzgar sörfü de ilave edilebilir.

3.1. Deniz Turizmi

3.1.1. Yüzme

Şarköy ilçesine gelen ziyaretçiler Marmara Bölgesi’nin tek mavi bayraklı plajında denize girebilirler. Şarköy İlçesi Türkiye’nin birinci, dünyanın en uzun on ikinci kumsalına sahiptir. Şarköy 60 km uzunluğundaki sahilleri ile deniz turizmine uygun bir yerdir [15]. Şarköy

Harita : Şarköy İlçesi [14]

Belediye plajı 2006'dan bu yana her yıl Mavi Bayrak'la ödüllendirilmektedir [16].

3.1.2. Sportif Olta Balıkçılığı

Şarköy kıyı şeridinde sportif olta balıkçılığı açısından uygun fiziki koşullar bulunmaktadır. Gelen ziyaretçilerin avlanabileceği balık türleri arasında; mırmır, izmarit, barbun, istavrit, çinekop, tırsı balığı, kolyoz, uskumru, ispendek, levrek, kefal ve zargana yer almaktadır [17].

3.1.3. Rüzgar Sörfü

Şarköy, İstanbul ve Trakya bölgesinden gelecek adrenalin ve sörf severler için son derece yakın ve çekici bir alternatiftir. Türkiye'de Alaçatı'dan sonra Datça ile birlikte en çok tercih edilen sörf merkezi Şarköy'dür. İstanbul'a (208 km) 2 saat mesafede olan Şarköy, bu anlamda kısa sörf seyahatleri için ilk akla gelen yerdir [18].

3.2. Doğa Turizmi

3.2.1. Yamaç Paraşütü

Tekirdağ'ın Şarköy ilçesine bağlı Uçmakedere Köyü Trakya'nın ve Türkiye'nin en önemli yamaç paraşütü uçuş noktalarından biridir. Yamaç paraşütü sporu için uygun olan uçuş bölgesi de Tekirdağ'ın 25 km güney batısında, Ganos dağlarında, Şarköy ilçesine bağlı adını tarihi Uçmakedere köyünden alan bu bölgedir [19]. Bölgede ana kalkış pisti, kuzeydoğu pisti ve eğitim pisti olmak üzere 3 adet pist bulunmaktadır. Ana kalkış pisti 625 metre irtifalı Nişantepe olup, Take off olarak Türkiye'nin en büyük doğal çim ile kaplı alanıdır [20]. Nişantepe'nin diğer bir özelliği de eğitim uçuşlarındaki hareketlerin yapılabileceği, her yamaç paraşütçüsünün yılda en az

Tablo 3: Şarköy ve çevresinde kırsal turizm etkinlikleri [13]

Kırsal turizm türleri	Kırsal turizme yönelik aktiviteler	Faaliyet alanı
Deniz Turizmi Sea tourism	Yüzme (Swimming) Sportif olta balıkçılığı (Fishing) Rüzgar sörfü (Windsurfing)	Uçmakedere Gaziköy Mürefte
Doğa Turizmi Nature Tourism	Yamaç paraşütü (Parachute) Sportif doğa yürüyüşü (Tracking) Atlı doğa yürüyüşü (Mounted on horseback) Piknik (Picnic) Kampçılık (Camping)	Uçmakedere Yeniköy Hoşköy Mürefte
Tarımsal Turizm Agricultural Tourism	Şarapçılık etkinliklerine katılma (Join in wine activities) İpekböcekçiliği etkinliklerine katılma (Join in silkworm activities) Arıcılık etkinliklerine katılma (Join in beekeeping) Zeytincilik etkinliklerine katılma (Join in olive activities) Meyvecilik etkinliklerine katılma (Join in fruit growing activities) Tıbbi bitkileri (kekik, adaçayı) toplama (Pick of medicinal plants)	Uçmakedere Mürefte Gaziköy Yeniköy
Kültür turizmi Cultural tourism	Geleneksel mimari dokuyu izleme (Exhibition of traditional architecture) Geleneksel yaşam biçimini izleme (Exhibition of traditional life style) Yöresel yemekleri tatma (Local food cuisine) Geleneksel tören, panayır, düğün gibi etkinlikleri izleme (Traditional festival and wedding ceremony)	Uçmakedere Gaziköy Hoşköy

bir kez havadaki muhtemel tehlikeli hareketlerin (S.I.V.) eğitimini almasına olanak sunmaktır. Nişantepe'nin su üzerindeki uygun irtifası, tehlikeli hareketlerin çalışmasına olanak sağlayan Marmara Bölgesi'ndeki tek uçuş bölgesidir [21]. Her üç pist take off, yeni başlayanlardan, tecrübeli pilotlara kadar her kesime hitap etmektedir. Bu özelliğiyle bölge özellikle üniversite havacılık toplulukları ve Türkiye'nin belli başlı havacılık okulları tarafından oldukça rağbet görmektedir. Yılın 12 ayı bölgede uçuşlar aralıksız olarak gerçekleşmektedir. Gerek bölgenin İstanbul'a yakınlığı gerekse uçuş sezonunun 12 aylık periyoda yayılması sebebiyle bölgenin uçuş sayısı bakımından Türkiye'nin dünyaca meşhur uçuş bölgesi Fethiye Babadağ'dan sonra en çok uçuş yapılan

bölgesi olduğu düşünülmektedir. Özellikle Kasım-Nisan ayları arasında Fethiye Babadağ ve diğer bölgeler kar ve olumsuz iklim şartları sebebiyle neredeyse uçuşa olanak vermediğinden Şarköy Uçmaktedere yumuşak iklim yapısıyla en çok uçuş yapılan yer olmaktadır [20].

3.2.2. Sportif Doğa Yürüyüşü (Trekking)

Bölge, trekking etkinliği açısından yüksek bir potansiyele sahiptir. Alanın sahip olduğu uygun iklim koşulları ve topografyası trekking parkurlarının geliştirilmesi ve kullanımında olumlu katkılar sağlamaktadır.

Şarköy ve çevresinde trekking için kullanılan rotalar:

- Uçmaktedere Sırt Geçişi Rotası: 15,82 km uzunluğunda, seviyesi zor bir yürüyüş rotasıdır.
- Hoşköy – Güzelköy - Ganos Rotası: 12,81 km uzunluğunda orta zorlukta bir yürüyüş rotasıdır.
- Güzelköy - Ganos Dağı – Uçmaktedere Rotası: 20,17 km uzunluğunda orta zorlukta bir yürüyüş rotasıdır.
- Güzelköy – Ganos Rotası: 21,25 km uzunluğunda, zorluk seviyesi çok zor olan gece konaklamalı bir yürüyüş rotasıdır [22]
- Uçmaktedere – Güzelköy Rotası: Dinlenme ve yürüme potansiyeline göre 5-7 saat arası süren bir rotadır [23].

3.2.3. Atlı Doğa Yürüyüşü

Şarköy ilçesi Ganos Dağları'nda atlı doğa yürüyüşü için elverişli parkurlar mevcuttur [24].

3.2.4. Kampçılık

Şarköy'de kampçılık için birçok uygun alan olmasına rağmen yeterli sayıda düzenlenmiş kamp alanı yoktur. Yapılacak olan düzenlemeler ile bu potansiyel değerlendirilebilir.

Uçmaktedere Kamping: Şarköy ilçesi, Hoşköy beldesine bağlı Uçmaktedere köyünde olup, 40 çadır yeri kapasitelidir [25].

3.2.5. Piknik

Şarköy'de gelen ziyaretçileri piknik yapabileceği uygun alanlar olmasına rağmen düzenlenmiş piknik alanı bulunmamaktadır.

3.3. Tarımsal Turizm

3.3.1. Şarapçılık Etkinliklerine Katılma

Tekirdağ'da ekonomik yaşam içerisinde bağcılık sektörü özel bir konuma sahiptir. Özellikle bölge bağcılık açısından dünyanın üzüm ve şarap üretimine en elverişli coğrafi ve iklimsel şartları barındırmaktadır. Tekirdağ bölgesinde bağcılık ve şarapçılık kültürü, tarihi ve ekonomik yapı içerisinde etkin konumu ile önemli bir rekabet gücüne sahiptir [26]. Tekirdağ'da bu rekabet gücünün merkezi Şarköy ilçesidir. Ayrıca İstanbul gibi

Tablo 4: Şarköy'de Üzüm Üretimine İlişkin Veriler (2010) [28]

İlçe Adı	ÜZÜM (şaraplık)		ÜZÜM (sofralık)	
	Üretim (Ton)	Toplu Meyvelikler Alan (da)	Üretim (Ton)	Toplu Meyvelikler Alan (da)
Şarköy	20.000	20.000	16.885	9.649
Toplam	29.786	28.480	21.148	13.538

büyük bir pazara olan yakınlık sofralık üzüm üretimi için de uygun bir durum olarak dikkati çekmektedir [27].

Şarköy ve Mürefte'de 20 Ağustos'ta başlayan Bağbozumu 20 Ekim'e kadar devam etmektedir. Mürefte'de bugün 28 adet Şarap fabrikası ve mağazası var [29].

Bağ bozumu döneminde, Doluca, Kayra, Melen şarap fabrikaları, İstanbul'dan bağ bozumu turları düzenlemektedir. Bağ bozumuna katılan şarapseverlere, üzüm bağları gezdirilir, üzüm çeşitleri hakkında bilgi verilir, üzümün şarap oluş öyküsü anlatılır. Mahzenlere inilerek şarap fiçileri görülür, tadım gerçekleştirir. Tadımı yapılan şaraplar hakkında bilgiler aktarılır [30].

Gelen ziyaretçiler Türkiye'nin ilk şarap müzesini ve şarap fabrikalarını gezerek üzüm ve şarapçılık konusunda bilgi alabilirler. Kutman Şarap Müzesi ile Aker Şarap Müzesi yıl boyunca ziyarete açık. Gelen ziyaretçiler şarap kültürü, şarap tarihi, şarap yapımı, şarap gelişimi, hakkında müze yetkililerinden bilgi alabilirler [31].

3.3.2. Zeytincilik Etkinliklerine Katılma

Zeytin üretimi, sadece Şarköy ilçesinde yapılmakta iken son yıllarda Merkez ilçede de kapama zeytin bahçeleri tesis edilmektedir. 2010 yılı itibariyle Şarköy ilçesinde 35.688 dekarlık alandaki kapama zeytinlik bulunmaktadır [28].

Tablo 5 : Şarköy'de Zeytin Üretimine İlişkin Veriler (2010) [28]

İlçe Adı	ZEYTİN (Sofralık)		ZEYTİN (Yağlık)	
	Üretim (Ton)	Toplu Meyvelikler Alan (da)	Üretim (Ton)	Toplu Meyvelikler Alan (da)
Şarköy	7.322	915.203	1.042	115.750
Toplam	7.346	916.803	1.042	115.750

Şarköy'e gelen ziyaretçiler zeytin hasadına katılarak zeytin ve zeytincilik konusunda bilgi sahibi olabilirler.

3.3.3. Tıbbi ve Aromatik Bitkileri Toplama

Mikroklima özelliği gösteren iklimi ve Işıklar Dağı (Ganos)'nın etkisiyle Şarköy ilçesi zengin doğal bitki örtüsüne sahiptir. Bu doğal bitki örtüsünde, İhlamur, Anadolu adaçayı, İstanbul kekiği türleri başta olmak üzere çok sayıda tıbbi ve aromatik özelliğe sahip bitki

yetiştirilmektedir. Bu bitkilerin büyük kısmı tüccarlar aracılığıyla toplatılarak başta İstanbul olmak üzere çevre illere gönderilmektedir. Gaziköy başta olmak üzere çevredeki tüm köylerde ihlamur, adaçayı ve kekik en çok toplanan bitkilerdir [32]. Şarköy'e gelen ziyaretçiler bu bitkileri toplayarak satın alabilirler.

Tablo 6: Şarköy ve Çevresinden Toplanan Tıbbi-Aromatik Özellikte Bitkiler [32]

Şarköy ve Çevresinden Toplanan Tıbbi-Aromatik Özellikte Bitkiler	
Gümüşi İhlamur	Melisa, oğulotu
Anadolu adaçayı	Kuşburnu
İstanbul Kekigi	Kantaron, binbirdelikotu
Kekik	Tıbbi papatya
Cihanperçemi	Yabani papatya
Isırgan	Boyacı papatyası
Ebegümeci	Katırtırnağı
Sinirliot	Labada, kuzukulağı
Hatmi	Arslanpençesi
Öksürükotu, sulandıkotu	Karahindiba
Hindiba	Kısamahmut, yermeşesi, mayasıl otu
Badem burcu, ökseotu	Pelin, yavşan
Gelincik	

3.4. Kültür Turizmi

Şarköy'e gelen ziyaretçiler özellikle Uçmaktdere, Gaziköy ve Hoşköy'de mübadele öncesinde Rumlardan kalma tarihi Rum mimarisini inceleyebilirler. Bunun yanında geleneksel yaşam biçimini de yerinde görebilirler. İlçedeki Tarihi Hora feneri ve Cami-i Kebir'de mutlaka ziyaret edilmesi gereken mekanlardandır.

Tarihi Hora Feneri

112 yıldır aynı aile fertleri tarafından çalıştırılan fener, Fransızlar tarafından yaptırılmıştır. 96 kristalden meydana gelen fener kendi eksenini etrafında 360 derece dönerek görev yapmaktadır [33]. Eski dönemlerde gazyığı ile çalıştırılan fener daha sonra elektrik enerjisi kullanılarak faaliyetine devam etmektedir [34].

Cami-i Kebir

Cami, Gazi Süleyman Paşa tarafından 1325-1330 tarihleri arasında yaptırılmıştır. Trakya'da Osmanlılar tarafından yapılan ilk camidir. 13 Aralık 1983 tarihinde yanmış ancak daha sonra onarılarak yeniden ibadete açılmıştır [33].

3.4.1. Yöresel Yemekleri Tatma

Eko-gastronomi; tarım ve yemeğin üretim, satış ve tüketimini içeren tüm sosyal, psikolojik, kültürel ve politik öğelerle ilişkili bir süreç olarak açıklanabilir [35]. Şarköy sahip olduğu yemek çeşitliliğiyle eko-gastronominin yapılabileceği yerlerden biridir. Bölgeye gelen ziyaretçiler değişik damak tatlarını tatma ve

tanıma fırsatı bulabilirler. Özellikle sahil şeridinde deniz ürünleri sunan restoranlar ziyaretçilerin en çok tercih ettiği mekanlardır.

Zengin bir yöre mutfağına sahip olan Şarköy yemekleri şu şekilde sıralanabilir:

Çorbalar; balık çorbası, duroba çorbası, papara, bulgur çorbası, rakka kaşa, tarhana kavardisita, sütlü tirit, uykuluk çorbası, yuvarlama, süt kaşası, uğmaç çorbası (rusnisa), kesme çorba, fasulye çorbası, mürdük çorbası, ot köftesi, kayık, sütlü patlıcan, soğan kapama, patlıcan kapama, dilim kabak, ıspanaklı borani, patlıcan ekşilisi.

Et Yemekleri; yaprak kebabı, ciğer sarma, göceli kapama, oğlak dolması, piliç dolması, tavuk kapama, oğlak kapama; Balıklar; kolyoz balığı tuzlama, balık dolgusu, garoz, lakerda, balık köftesi, palamut pilaki.

Hamur İşleri; karnıyarık böreği, filiye (kaşık pidesi), sparnik, fırın lokumu, gacal mantısı, köbete, boş dolama, gömme, cizleme, etli kordu (kurmindik), ıspanak kodrusu, kabak böreği, peksimet, laklör, saraylıya, yanıç, kuru kus kus kapama, tavuklu akıtma, zennik, nohutlu ekmek, saç örgüsü çöreği, asker turtası, bayram çöreği, topka.

Meze ve Zeytinyağlılar; fava, partal çılıbr, soğan çılıbrı, yaz tunçiliği, mürdüklü yaprak sarması, ciğerli biber dolması, karides salatası, yumurta dolgusu, guridalı biber, kapaçka fasulye, kış tunçiliği.

Tatlılar; dilberdudağı, ayva aşısı, gazoz tatlısı, cevizli şeker böreği, oturtma, nişan kurabiyesi, peynir helvası kurabiyesi, pekmezli zerde, pehle, pekmez helvası, reşediye (dedem böceği), tezpişti, merdane baklavası, kaz boğazı, kuşburnu kurabiyesi, yumurta helvası, mursalı örgüsü.

Kış Hazırlıkları; yağlı turşu, başı bağlı patlıcan turşusu, erişte, teke peyniri, kesme makarna, kuru yufka, şıra tarhanası, bulama, göce, katık, pekmezli kabak reçeli, kiraz reçeli [34].

3.4.2. Geleneksel Tören, Panayır, Düğün Gibi Etkinlikleri İzleme

Bölgeye gelen ziyaretçiler Rumeli ve Balkan kültürünü köy düğünlerine katılarak görebilirler. Ayrıca her yıl yapılan üzüm festivaline de katılabilirler.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Şarköy'de kırsal turizm kırsal kalkınmanın sağlanmasında ve diğer ilçelerle olan dengesizliğin gidermesinde önemli bir rol oynayabilir. Bunun için bölgede var olan diğer turizm türleri ile kırsal turizmin entegrasyonunun sağlanması, turizm altyapısının ve planlamasının oluşturulması gerekmektedir. Turizm altyapısı ve planlaması oluşturulurken kurumlar arası koordinasyonun oluşturulmasının yanında, mutlaka bölge insanının beklentileri de dikkate alınmalıdır. Ayrıca planlama çalışmaları yapılırken hangi kırsal turizm etkinliklerinin hangi alanlarda yapılabileceği belirlenmelidir.

İlçede sportif doğa yürüyüşü ve atlı doğa yürüyüşü güzergâhlarının araştırılması, haritalanması gibi alt yapı çalışmaları yapılarak, gelen turistlerin kullanımına sunulmalıdır.

Kamp ve piknik alanları belirlenerek gelen ziyaretçilerin kullanım amaçlarına uygun olarak düzenlenmelidir.

Yamaç paraşütü yapılan Uçmaktedere yolu eskiye oranla düzenlenmiş olsa dahi yeterli değildir. Tekirdağ ile Şarköy'ün mesafesini kısaltacak Uçmaktedere yolu düzenlenmelidir.

Şarköy'e gelen ziyaretçilerin deniz ürünleri dışında yöresel lezzetleri tadabileceği bir mekan bulunmamaktadır. Bu nedenle yemek işletmelerinin menülerinde yöresel lezzetlere yer vermeleri için meslek odaları ile işbirliği yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

[1] Bakırcı M. 2007. Türkiye'de Kırsal Kalkınma "Kavramlar-Politikalar-Uygulamalar". Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.

[2] Kiper T. 2009. "Kırsal Kalkınmada Turizmin Rolü ve Şarköy'de Uygulanabilirliği". Trakya Üniversitesi. I. Trakya Bölgesi Kalkınma ve Girişimcilik Stratejileri Sempozyumu. 16-18 Ekim 2009, s.309-316, Edirne.

[3] Çeken H, Karadağ L. ve Dalgın T. 2007. "Kırsal Kalkınmada Yeni Bire Yaklaşım Kırsal Turizm ve Türkiye'ye Yönelik Teorik Bir Çalışma". Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi. Cilt: 8, Sayı:1, s:1-14. Afyon.

[4] Dinçel B. Ve Özasan M. 2004. İlçelerin Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması. Devlet Planlama Teşkilatı. (<http://ekutup.123dpt.gov.tr/bolgesel/gosterge/2004/ilce.pdf>).

[5] Türkiye İstatistik Kurumu (TUIK). 2011. <http://tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul> http://www.tuik.gov.tr/VeriBilgi.do?tb_id=39&ust_id=11

[6] Çeken H. 2008. "Turizmin Bölgesel Kalkınmaya Etkisi Üzerine Teorik Bir İnceleme". Afyon Kocatepe Üniversitesi. İ.İ.B.F. Dergisi. Cilt:X. Sayı:II s:293-306. Afyon. http://akuiibf.aku.edu.tr/pdf/10_2/15.pdf

[7] Esengün K., Akça H. ve Sayılı M. 2010. "Dağlık ve Ormanlık Alanlarda Kırsal Turizm Faaliyeti ve Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma". Türkiye Ormanlık Kooperatifleri Merkez Birliği www.orkoop.org.tr/uploads/files/12.doc.

[8] Ahıpaşaoğlu S. ve Çeltik E. 2006. Sürdürülebilir Kırsal Turizm. Gazi Kitabevi. Ankara.

[9] Soykan F. 1999. "Doğal Çevre ve Kırsal Kültürlerle Bütünleşen Bir Turizm Türü: Kırsal Turizm", Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, Mart-Haziran 1999. Ankara.

[10] Akça H. 2004. "Dünyada ve Türkiye'de Kırsal Turizm". Ekonomik ve Teknik Dergi Standard, Ajans-Türk Matbaacılık. Ankara.

[11] Küçükaltan D. 1997. "Trakya Ekonomisi İçin Bir Bölgesel Kalkınma Modeli: Kırsal Turizm", 7. Ulusal

Bölge Bilimi Bölge Planlama Kongresi, 20 - 22 Ekim 1997, Pro-Ofset Matbaacılık, İzmir.

[12] Soykan F. 2004. "Kırsal Alanların Turizm Potansiyelinin Saptanması ve Şirince Köyü'ne (İzmir) Uygulanması". Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları. İzmir.

[13] Kiper T. Ve Yılmaz E. 2008. "Şarköy – Kumbağ Arasında Kırsal Kalkınmayı Destekleyici Turizmin Olabilirliği ve Yerel Halkın Rolü". Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi 5 (2). s.159-168.

[14] Anonim. 2010. Şarköy Tanıtım Broşürü. Şarköy Kaymakamlığı ve Şarköy Belediyesi. Tekirdağ.

[15] Şarköy Tatilin Adresi. (<http://www.sarkoy.org/>).

[16] Şarköy Haber İnternet Sitesi. (<http://www.sarkoyhaber.com/trakyadan-haberler/mavi-bayrakli-tekplaj-sarkoy%E2%80%99de.html>)

[17] Tekirdağ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. 2011. Sportif Olta Balıkçılığı. (<http://www.tekirdagkulturturizm.gov.tr/belge/1-57805/sportif-olta-balikciligi.html>)

[18] Şarköy Kaymakamlığı. 2011. [http://www.sarkoy.gov.tr/default_B0.aspx?content=107].

[19] Çakır A, Çakır G. ve Sezer B. 2010. "Şarköy Uçmaktedere'de Spor Turizmi Kapsamında Yamaç Paraşütü Sporunun Değerlendirilmesi". Namık Kemal Üniversitesi. Şarköy Değerleri Sempozyumu, 14 Ekim 2010. s:21–29. Tekirdağ.

[20] Tekirdağ Doğa Sporları Kulübü, 2010 Alıntı: <http://www.tedohavk.com/ucus-noktalarimiz>

[21] Tekirdağ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2010. Yamaç Paraşütü. (<http://www.tekirdagkulturturizm.gov.tr/Genel/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF5187E7E9DF69685B1FF7DF19AEB38515>)

[22] Wikiloc: Dünyadaki GPS rotaları ve gezi noktaları. 2011. (<http://tr.wikiloc.com/wikiloc/view.do?id=518205>)

[23] Kamp ve Seyahat İnternet Sitesi. Rotalar. (<http://www.camandtravel.com/rotau%C3%A7maktedere-g%C3%BCzelk%C3%B6y-8.aspx>).

[24] Tekirdağ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. 2011. Atlı Doğa Yürüyüşü. (<http://www.tekirdagkulturturizm.gov.tr/belge/1-57806/atli-doga-yuruyusu.html>)

[25] Tekirdağ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. 2011. Kamping ve Plajlar. (<http://www.tekirdagkulturturizm.gov.tr/belge/1-57795/kamping-ve-plajlar.html>).

[26] Tekirdağ Valiliği. Bağcılık. (<http://www.tekirdag.gov.tr/dosyalar/bagcilik.pdf>).

[27] Kiracı M. A. (2006). Tekirdağ İli Şarköy İlçesi Bağcılığının Mevcut Durumu, Üreticilerin Sorunlarının Çözümüne İlişkin Örgütlenme Olanaklarının Belirlenmesi. Trakya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 72s, Tekirdağ.

[28] Tekirdağ Valiliği Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, Tarım Raporu 2010, (<http://www.tekirdagtarim.gov.tr/>).

[29] Kokular Diyarı Mürefte. (<http://www.murefte.info/videolar/84>).

[30] Önal Y (2010). “Şarabın Başkenti Şarköy’de Bağbozumu”. Sabah Gazetesi, Cumartesi Eki, 02 Ekim 2010.

[31] Önal Y (2009). Fıçı Atölyesi Şarap Turları. Hürriyet Gazetesi Seyahat Eki, 23 Kasım 2009. (<http://arama.hurriyet.com.tr/arsivnews.aspx?id=13019388>)

[32] Sağlam C., Yaver S., Özdemir G. ve Kiper T. 2010. Şarköy İlçesi Doğal Bitki Örtüsünde Yetişen Tıbbi-Aromatik Bitkiler Ve Değerlendirme Olanakları. Şarköy Değerleri Sempozyumu, 14 Ekim 2010, s.103-114, Tekirdağ.

[33] Tekirdağ Valiliği. 2011. (<http://www.tekirdag.gov.tr/kultur.asp?id=12>).

[34] Anonim. 2008. Şarköy Sofrası. Grafbas Matbaacılık. İstanbul.

[35] Yurtseven HR, Kaya O. 2010. Eko-Gastronomi Ve Sürdürülebilirlik. 11. Ulusal Turizm Kongresi. 2-5 Aralık 2010. Kuşadası. Detay Yayıncılık. s.57- 65. Ankara.